

Sectorplan 82 Kwik en kwikhoudend afval

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Metallisch kwik ¹	<p>1. In het afvalstadium geraakt metallisch kwik, waaronder metallisch kwik dat in de verordening (EU) 2017/852² (hierna: kwikverordening) als afval is gedefinieerd.</p> <p>2. Metallisch kwik al dan niet gestabiliseerd (bijvoorbeeld door omzetting in kwiksulfide) ten behoeve van permanente berging in ondergrondse mijnen of bovengrondse inrichtingen.</p>
Kwikhoudend afval	<p>Afval verontreinigd met een kwikgehalte van tenminste 0,1 mg/kg droge stof, zoals bijvoorbeeld (niet limitatief):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kwikhoudend slib, afvalwater, persoonlijke beschermingsmiddelen en kwikhoudend schroot dat vrijkomt bij winning, transport en reiniging van aardgas en -olie; • Actief kool, vrijkomend bij afvalverbranding; • Met kwik verontreinigde grond en baggerspecie; • Amalgaam houdend afval dat vrijkomt bij tandartspraktijken; • Kwikhoudende voorwerpen waaronder thermometers en kwik(houdende)filters; • Vliegassen van crematoria; • Kwikseleenresidu; • Kwikhoudend fluorescentiepoeder.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van kwik. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14 § B.14.4.3.](#) van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie § B.14.5.2).

Voor alle vormen van kwikhoudend afval die hieronder aan de orde komen geldt dat:

- hoogwaardiger verwerkingsvormen dan de minimumstandaard uitsluitend zijn toegestaan wanneer geen risico bestaat dat daarmee kwik wordt verspreid in het milieu;
- de concentratiegrenswaarden voor metalen (kwik) niet door mengen mogen worden bereikt.

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Kwikhoudend afval met een gehalte aan kwik van meer dan 50 mg/kg droge stof	<p>Ontkwikken via het afscheiden en concentreren van kwik en zodanige verwerking dat verspreiding in het milieu wordt voorkomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na het ontkwikken mag het behandelde afval een gehalte aan kwik bevatten van ten hoogste 50 mg/kg droge stof. • De bij het ontkwikken vrijkomende fracties moeten verder verwerkt worden volgens b, c of d.

¹ Met het begrip 'metallisch kwik' is geen verschil beoogd met het begrip 'kwikafval' zoals gedefinieerd in VERORDENING (EU) 2017/852 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 17 mei 2017 betreffende kwik, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1102/2008, hierna: kwikverordening. In andere gevallen spreken we van kwikhoudend afval.

² De kwikverordening bevat beperkingen en voorschriften ten aanzien van het gebruik, de opslag en de in- en uitvoer van kwik, kwikverbindingen en kwikhoudende producten en ten aanzien van het beheer van kwikafval.

		<p>In afwijking van bovenstaande is de minimumstandaard voor onderstaand kwikhoudend afval 'immobilisatie ten behoeve van storten' (zonder eerst ontkwikken):</p> <ul style="list-style-type: none"> kwikhoudend afval waarbij de afvalstof door aanwezigheid van ook andere verontreinigingen dan kwik ook na ontkwikken uitsluitend zou kunnen worden gestort; kwikhoudend afval waarvoor een bedrijf dat is geëquipeerd en vergund om afvalstoffen te ontkwikken, schriftelijk heeft verklaard dat deze afvalstof: <ul style="list-style-type: none"> niet doelmatig kan worden ontkwikt (betreft bijv. een specifieke kwikverbinding), of; zich vanwege de aard of samenstelling niet leent voor ontkwikken (bijvoorbeeld reactieve afvalstoffen of afvalstoffen die tijdens het ontkwikken ontleden). kwikhoudende grond die voldoet aan de in de bijlage van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen opgenomen waarden voor samenstelling en uitloging <p>Een verplichting tot ontkwikken van kwikzout (i.h.a. kwiksulfide) geldt, ondanks dat het meer dan 50 mg/kg kwik betreft, niet indien het kwikzout betreft dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> is ontstaan bij het omzetten van bij het ontkwikken van afval vrijgekomen kwik (stabilisatie); en ter berging in ondergrondse mijnen wordt gebracht.
b	Kwikhoudend afval met een kwikgehalte van meer dan 10 mg/kg droge stof en ten hoogste 50 mg/kg droge stof	<p>De minimumstandaard is 'storten' op een daarvoor geschikte stortplaats.</p> <p>Nuttige toepassing, al dan niet na immobilisatie, is nadrukkelijk niet toegestaan om te voorkomen dat kwik diffuus wordt verspreid. Uitzonderingen op dit verbod gelden voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> verbranden – als vorm van verwijdering danwel als vorm van nuttige toepassing - van brandbaar kwikhoudend afval in een installatie met een adequate rookgasreiniging, eventueel na mengen met ander afval. ontkwikken wanneer dat voor partijen technisch en economisch haalbaar is. recycling van het afval, niet zijnde recycling van kwik, in een installatie voorzien van een adequate rookgasreiniging om het kwik af te vangen. directe inzet als of recyclen tot bouwstof, voor zover dit is toegestaan binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit; toepassen als grond of baggerspecie of reinigen tot toepasbare grond of baggerspecie, voor zover dit is toegestaan binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit.
c	Kwikhoudend afval met een kwikgehalte van ten hoogste 10 mg/kg droge stof	<p>De minimumstandaard is nuttige toepassing, al dan niet na immobilisatie, maar - om te voorkomen dat kwik diffuus wordt verspreid – alleen in de volgende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> hoofdgebruik als brandstof in een installatie voorzien van een adequate rookgasreiniging om het kwik af te vangen; mengen van brandbaar kwikhoudend afval voor verwerking in installaties voor het bij- of meestoken van afvalstoffen, mits de installatie is voorzien van een adequate rookgasreiniging om het kwik af te vangen; recycling van het afval, niet zijnde recycling van kwik, in een installatie voorzien van een adequate rookgasreiniging om het kwik af te vangen; directe inzet als of recyclen tot bouwstof, voor zover dit is toegestaan binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit; toepassen als grond of baggerspecie of reinigen tot toepasbare grond of baggerspecie, voor zover dit is toegestaan binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit. <p>Is geen van deze vijf vormen van nuttige toepassing mogelijk dan is de minimumstandaard 'verbranden als vorm van verwijdering' in een installatie voorzien van adequate rookgasreiniging.</p> <p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats kan uitsluitend worden toegestaan indien de afvalstof:</p> <ul style="list-style-type: none"> gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen, óf; verontreinigd is met veel onbrandbare verontreinigingen waarbij verbranden leidt tot diffuse verspreiding hiervan of tot relatief grote belasting van actief kool in de rookgasreiniging.
d	Metallisch kwik, m.u.v.	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats ³ .

³ Tijdelijke opslag op stortplaatsen is mogelijk met inachtneming van de artikelen 13 en 14 van de kwikverordening en dient plaats te vinden overeenkomstig de Regeling acceptatie afvalstoffen op

	metallisch kwik zoals bedoeld onder e.	Hoogwaardiger verwerking is uitsluitend toegestaan indien: <ul style="list-style-type: none"> • voldaan wordt aan de bepalingen van REACH, en • het metallisch kwik wordt ingezet voor onderzoek en ontwikkeling, medische of analysedoeleinden en/of het vervaardigen van een product voor zover dit alles op grond van de kwikverordening, het Besluit kwik en kwikhoudende producten milieubeheer, de Regeling gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur, de Regeling beheer batterijen en accu's 2008, de Regeling verpakking en verpakkingsafval of de Wet op de medische hulpmiddelen, is toegestaan.
e	Metallisch kwik dat vrijkomt bij de reiniging van aardgas	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats ⁴ .

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Het sectorplan gaat – net als de meeste regelgeving – uit van grenswaarden voor kwik in mg/kg. Het is echter maar de vraag of dat in alle gevallen handig is. Met name bij metalen kan het voorkomen dat het kwik als een laag aan het oppervlak bevindt en de afvalstroom op basis van mg/kg niet als kwikhoudend wordt aangemerkt maar toch een flinke hoeveelheid en mogelijk goed te verwijderen kwik bevat. In de komende planperiode wordt nagegaan hoe omvangrijk dit 'probleem' is en of dit met een andere kwiknormering kan worden opgelost. Dat kan op termijn mogelijk tot aanpassing van de minimumstandaard leiden.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
 - voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening),
- tenzij in de kwikverordening anders is bepaald (zie onder).

Algemeen

Uit de [Europese kwikstrategie](#), de kwikverordening, [Richtlijn 2011/97/EU](#) en [Besluit kwik en kwikhoudende producten milieubeheer](#) volgt dat wordt gestreefd naar het uitfasen van kwik. Veel toepassingen van kwik alsook handel in kwik zijn aan beperkingen onderhevig. Dit uitfasen betekent dat er nauwelijks markt is voor het bij ontkwijken van afvalstromen afgevangen kwik. Dit afgevangen kwik kan dus nauwelijks worden vermarkt en moet vervolgens veilig worden geborgen (D15, D12 of D1). Dit heeft tot gevolg dat het ontkwijken van afvalstoffen niet snel kan worden aangemerkt als handeling van nuttige toepassing (R4) vanwege het niet zomaar mogen toepassen van het teruggewonnen kwik. Omdat de eerste handeling bij overbrenging vaak betrekking zal hebben op het afscheiden van het kwik – en dus is gericht op verwijdering van het kwik - ligt overbrenging ten behoeve van nuttige toepassing sowieso niet voor de hand.

Kwik en kwikhoudend afval dat valt onder de reikwijdte van de kwikverordening

Bij de overbrenging van kwik en bepaalde kwikhoudende afvalstoffen die vallen onder de reikwijdte van de kwikverordening gaan de bepalingen van de kwikverordening voor op onderstaand beleid. Een analyse van bepalingen uit de kwikverordening die van toepassing kunnen zijn op de overbrenging van kwik(afval) en kwikhoudend afval is opgenomen in de toelichting op dit

stortplaatsen. Definitieve verwijdering dient eveneens plaats te vinden met inachtneming van de artikelen 13 en 14 van de kwikverordening.

⁴ Artikel 11 van de kwikverordening bepaalt dat verwerking van deze specifieke afvalstroom niet tot terugwinning van kwik of kwikverbindingen in welke vorm dan ook mag leiden. Kwik dat uit deze sector komt, mag dus nooit verhandeld worden.

sectorplan.

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van kwik. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS beschreven in [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Let op: Beleid in onderstaande tabellen voor deelstromen d en e van paragraaf II is in ieder geval van toepassing op grensoverschrijdend transport binnen de unie. Voor uitvoer uit de Unie kent de kwikverordening mogelijk afwijkende bepalingen.

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b en c, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , par. B.13.5.2) en/of tenzij nuttige toepassing leidt tot diffuse verspreiding van kwik en/of tenzij recycling wordt belemmerd door specifieke regelgeving inzake zeer zorgwekkende stoffen. Het toetsingskader hiervoor is B.13.6 en B.14 van het beleidskader.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II, onder d en e, tenzij recycling is toegestaan op grond van specifieke regelgeving inzake zeer zorgwekkende stoffen.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder b en c.
	Nee	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat het betreffende afval om technische redenen niet geschikt is om in Nederland te worden ontkwikt conform de minimumstandaard.
	Nee	Voor metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II, onder d en e.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ⁵ dan verbranden of storten	Ja	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b en c, indien: <ul style="list-style-type: none"> • het afval wordt ontkwikt als eerste handeling; en • de eerste handeling is gericht op het afscheiden van kwik ten behoeve van tijdelijke opslag in afwachting van D1 of D12; en • na ontkwiken als vervolghandeling een deel van het ontkwikte materiaal wordt verbrand of nuttig toegepast (zie ook hoofdstuk B.13, par. B.13.4.1.3 beleidskader⁶).

⁵ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1, D12 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

⁶ Overbrenging vanuit Nederland kan in beginsel dus wel worden toegestaan wanneer na ontkwiken een residu overblijft dat ook bij verwerking in Nederland alsnog volledig gestort had mogen worden en dat om te storten weer wordt teruggevoerd naar Nederland.

	Nee	Voor metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II, onder d en e, tenzij sprake is van overbrenging voor handeling D13, D14 of D15 in afwachting van D1 of D12.
t.b.v. storten (D1) of permanente opslag (D12)	Nee	Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b, c, d en e, op grond van nationale zelfverzorging.
	Ja	Overbrenging t.b.v. storten/permanente opslag is in afwijking van bovenstaande wel toegestaan voor: <ul style="list-style-type: none"> kwikhoudend afval dat na ontkwikken wordt verbrand of nuttig toegepast en waarvan de overbrenging uitsluitend is gekwalificeerd als overbrenging voor storten/permanente opslag. Dit is het geval indien voorafgaand aan het nuttig toepassen of verbranden van een deel van het afval: <ul style="list-style-type: none"> sprake is van ontkwikken als eerste handeling en die eerste handeling is gericht op het afscheiden en vervolgens storten/permanente opslag van het afgescheiden kwik. <p>Daarbij moet zeker zijn dat na het ontkwikken inderdaad een deel van het ontkwikte materiaal wordt verbrand of nuttig toegepast.</p> <ul style="list-style-type: none"> kwikhoudend afval waarvoor uit de kennisgeving blijkt dat het betreffende afval om technische redenen niet geschikt is om in Nederland <ul style="list-style-type: none"> te worden ontkwikt conform de minimumstandaard, of te worden gestort na immobilisatie. metallisch kwik als bedoeld in de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen. kwikverbindingen <ul style="list-style-type: none"> die permanent ondergronds worden geborgen en zijn ontstaan bij het stabiliseren van metallisch kwik dat is vrijgekomen bij het ontkwikken van kwikhoudend afval en in Nederland niet gestort kunnen worden.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b en c, indien de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
	Nee	Voor metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II, onder d en e, tenzij de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II, onder d en e, omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Ja	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder b en c, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ⁵	Ja	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b en c, indien: <ul style="list-style-type: none"> het afval wordt ontkwikt als eerste handeling; en de eerste handeling is gericht op het afscheiden van kwik ten behoeve van tijdelijke opslag in afwachting van D1 of D12; en na ontkwikken als vervolghandeling een deel van het ontkwikte materiaal in Nederland wordt verbrand of nuttig toegepast (zie ook § B.13.4.1.3 beleidskader⁷).

⁷ Overbrenging vanuit Nederland kan in beginsel dus wel worden toegestaan wanneer na ontkwikken een residu overblijft dat ook bij verwerking in Nederland alsnog volledig gestort had mogen worden en dat om te storten weer wordt teruggevoerd naar Nederland.

	Nee	Voor metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II, onder d en e, tenzij sprake is van overbrenging voor handeling D13, D14 of D15 in afwachting van D1 of D12.
t.b.v. storten (D1) of permanente opslag (D12)	Nee	Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b, c, d en e, op grond van nationale zelfverzorging, tenzij de overbrenging uitsluitend is gekwalificeerd als overbrenging voor storten/permanente opslag omdat voorafgaand aan het nuttig toepassen of verbranden van een deel van het afval: <ul style="list-style-type: none">- sprake is van ontkwikken als eerste handeling en- die eerste handeling is gericht op het afscheiden en vervolgens storten/permanente opslag van het afgescheiden kwik. Daarnaast moet zeker zijn dat na het ontkwikken een deel van het ontkwikte materiaal wordt verbrand of nuttig toegepast.

IV Overwegingen bij de afbakening

Per 1 januari 2018 is de nieuwe kwikverordening (EU) 2017/852 van kracht. In deze verordening is bepaald dat metallisch kwik en kwikverbindingen, in pure vorm of in mengsels, afkomstig van de volgende grote bronnen zonder meer als een afvalstof worden beschouwd:

- de chlooralkali-industrie;
- de reiniging van aardgas;
- de winning en metallurgische bereiding van non-ferrometalen; en
- onttrekking uit cinnabererts in de EU.

Deze afvalstoffen, alsmede metallisch kwik dat vrijkomt bij het ontkwijken van kwikhoudend afval, al dan niet gestabiliseerd ten behoeve van permanente berging in ondergrondse mijnen (bijvoorbeeld door omzetting in kwiksulfide), vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan. Daarnaast kan ook ander metallisch kwik onder dit sectorplan vallen, als sprake is van een afvalstof.

Onder metallisch kwik verkregen bij de reiniging van aardgas wordt verstaan het metallisch kwik dat wordt gewonnen uit c.q. vrijkomt bij:

- de natte stroom die vrijkomt bij de winning van aardgas;
- eventuele gasontkwikkinginstallaties;
- de (onderdelen van de) installaties en daar vrijgekomen afvalstoffen;
- de (lucht-)filterinstallaties van bij deze processen betrokken bedrijven en onderdelen.
- de reiniging van persoonlijke beschermingsmiddelen die gebruikt zijn in deze processen.

Verder vallen ook diverse kwikhoudende afvalstoffen onder de reikwijdte van dit sectorplan (zie voor de belangrijkste paragraaf I). Om praktische redenen is een ondergrens voor het kwikgehalte opgenomen van 0,1 mg/kg ds. Bij het bepalen van de hoogte van deze grens is rekening gehouden met de in de praktijk gehanteerde rapportagegrenzen voor kwik.

Sectorplannen van waaruit naar dit sectorplan wordt verwezen

Met ingang van LAP3 is er voor gekozen om in veel andere sectorplannen waarin 'kwik' aan de orde is, voor de verwerking te verwijzen naar dit sectorplan 82. Het gaat om de volgende afvalstoffen en sectorplannen:

<i>Verwijzing vanuit sectorplan:</i>	<i>Voor de volgende afvalstoffen</i>
SP13 (Batterijen en accu's)	Uit kwik(oxide)houdende batterijen afgescheiden metallisch kwik
SP25 (Actief kool)	Actief kool met een kwikgehalte van tenminste 0,1 mg/kg ds
SP39 (Grond)	Met kwik verontreinigde grond
SP40 (Baggerspecie)	Met kwik verontreinigde baggerspecie
SP66 (Gasontladingslampen en fluorescentiepoeder)	Fluorescentiepoeder met een kwikgehalte van tenminste 0,1 mg/kg ds

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Er zijn enkele uitzonderingen op het uitgangspunt dat kwikhoudend afval onder dit sectorplan valt. Deze uitzonderingen zijn in het algemeen ingegeven doordat het om specifiek afval gaat (denk aan waterige stromen) of omdat hier al specifieke regelgeving voor geldt. Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Kwik(oxide)houdende batterijen	zie SP13 (Batterijen en accu's)
Slib van biologische zuivering van afvalwater	zie SP16 (Slib van biologische zuivering van afvalwater)
Rookgasreinigingsresidu	zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Schakelaars en andere elektronische apparatuur	zie SP71 (Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)
Kwikhoudend afvalwater	zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 050701; 060404; 060703; 101401; 160108; 160307; 160603; 170901; 180110; 190308; 200121; divers.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstof

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Kwikhoudend afval valt onder één van volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP⁸:

- Categorie 85: kwikhoudende voorwerpen.
- Categorie 86A en 86B: amalgaam, grond, baggerspecie, sludges, slibben (niet zijnde slib van biologische zuivering van afvalwater), actief kool, rookgasreinigingsresiduen, filterkoeken en fluorescentiepoeders met een gehalte aan kwik van 0,1 tot 10 mg/kg droge stof, niet zijnde toepasbare grond of baggerspecie (categorie 97 tot en met 101).
- Categorie 87A en 87B: amalgaam, grond, baggerspecie, sludges, slibben (niet zijnde slib van biologische zuivering van afvalwater), actief kool, rookgasreinigingsresiduen, filterkoeken en fluorescentiepoeders met een gehalte aan kwik van 10 tot 50 mg/kg droge stof, niet zijnde toepasbare grond en baggerspecie (categorie 97 tot en met 101).

⁸ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

- **Categorie 88A en 88B:** amalgaam, grond, baggerspecie, sludges, slibben (niet zijnde slib van biologische zuivering van afvalwater), actief kool, rookgasreinigingsresiduen, filterkoeken en fluorescentiepoeders met een gehalte aan kwik van meer dan 50 mg/kg droge stof.
 - **Categorie 89:** metallisch kwik (kwikafval zoals gedefinieerd in verordening EU 2017/852).
- De categorieën 86, 87 en 88 vallen afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, onder de A (ga) of B (nga) variant. Op grond van deze regeling moeten afvalstoffen van deze categorieën in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en van niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS), ook voor andere dan kwik. Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. andere ZZS dan kwik gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra naast kwik ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn, kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstof van de afvalstoffen

Het bevoegd gezag kan aan de vergunning van een producent/ontdoener voorschriften verbinden t.a.v. het beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de latere verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

Voor kwik en kwikhoudende afvalstoffen zijn ten aanzien van ontdoen ook de volgende aspecten van belang:

- Kwikhoudende producten en resten daarvan moeten als gevaarlijk afval worden afgevoerd. Bij voorkeur door een inzamelaar van gevaarlijke afvalstoffen van bedrijven. Voor grote hoeveelheden, kan rechtstreeks contact gezocht worden met een verwerker van kwikhoudende afvalstoffen.
- Bedrijven die zich bezighouden met de productie van kwikhoudende producten kunnen te maken krijgen met het ontmantelen van met kwik besmette installaties. Daarvoor kunnen gespecialiseerde bedrijven worden benaderd.
- Consumenten kunnen met hun kwikhoudende afval, afhankelijk van het soort afval, terecht bij winkels met een innameplicht of bij het gemeentelijke depot voor klein chemisch afval.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen waardoor ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Specifiek voor het inzamelen van restanten van toepassing van amalgaam in de tandheelkunde (bij hoeveelheden van ten hoogste 200 kg per afgifte) is een inzamelvergunning op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) verplicht (als specifieke stroom onder KGA). Zie het beleidskader [hoofdstuk B.4](#) voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht. In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan. Het toetsingskader hiervoor is dit LAP.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard is geen keuze gemaakt voor een specifieke verwerkingsvorm, maar is het voorkomen van (diffuse) verspreiding van kwik in het milieu als primaire invalshoek genomen. De minimumstandaard is daarom gericht op het vermijden van de verspreiding van kwik in het milieu en het verbranden van het restant.

Meer dan 50 mg kwik/kg droge stof

Gelet op de [Europese kwikstrategie](#) en het doel om kwik zoveel mogelijk af te scheiden en diffuse verspreiding te voorkomen wordt voor hogere kwikgehalten gekozen voor het vooraf afscheiden van het kwik om de verspreiding zoveel mogelijk te reduceren. Voor de grens waarvoor dit geldt (50 mg/kg) is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de bestaande verwerkingsstructuur en de daarbij gehanteerde grenswaarden. Hiermee is een evenwicht gezocht tussen enerzijds de wens afvalstoffen zoveel mogelijk te ontkwikken en anderzijds economische en praktische haalbaarheid in combinatie met een milieuhygiënisch aanvaardbaar alternatief (storten).

In het geval dat afval na ontkwikken omwille van andere aanwezige verontreinigingen nog steeds moet worden gestort, is ontkwikken niet verplicht. Het ontkwikken brengt in deze gevallen hoge kosten met zich mee zonder dat dit een voordeligere afvalbehandeling tot gevolg heeft. Ook mag worden afgeweken van de verplichting om te ontkwikken wanneer de afvalstoffen niet doelmatig kunnen worden ontkwikt, of zich vanwege de aard van de afvalstroom niet lenen voor ontkwikken.

Gestabiliseerd kwik (kwikzout), gemaakt van kwik dat uit het ontkwikkingsproces komt, mag ter worden opgeslagen in hiervoor aangewezen ondergrondse mijnen. Ondanks dat het meer dan 50 mg/kg kwik betreft is verplicht ontkwikken hier niet aan de orde.

De verwerkingskosten voor het ontkwikken van kwikhoudende grond zijn in de praktijk erg hoog, waardoor deze afvalstof in de praktijk wordt gestort. In de bijlage behorend bij het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen (Bssa) is aangegeven aan welke eisen afvalstoffen moeten voldoen als zij worden gestort op een stortplaats voor niet-gevaarlijke afvalstoffen of een stortplaats voor gevaarlijke afvalstoffen. Tot deze eisen behoren uitlooggegevens voor het kwikgehalte. Aangezien bij het storten geen verspreiding van kwik plaatsvindt, is vanwege de hoge verwerkingskosten de minimumstandaard voor kwikhoudende grond gewijzigd zodat kwikhoudende grond die voldoet aan de in de bijlage van het Bssa opgenomen waarden voor samenstelling en uitloging, mag worden gestort en niet meer hoeft te worden ontkwikt. Grond die niet aan deze eisen voldoet, moet wel ontkwikt worden om verspreiding van kwik in het milieu te voorkomen.

Tussen 10 en 50 mg kwik/kg droge stof

Ook hier gaat de voorkeur uit naar ontkwikken. De mate waarin kwik kan worden gewonnen uit afvalstoffen is echter afhankelijk van technische aspecten en economische afwegingen. In veel gevallen vereist het ontkwikken tot een kwikgehalte van minder dan 50 mg/kg zeer veel inspanning en kosten. Om die reden is ontkwikken voor deze categorie, waar het al gaat over gehalten onder de 50 mg/kg, toch niet als minimumstandaard genomen.

Ook is het voor kwik niet gewenst om dat in enige vorm in het milieu te verspreiden. In deze gevallen heeft gecontroleerd storten de voorkeur. Slechts in beperkte mate is kwikhoudend afval van deze categorie inzetbaar als bouwstof binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit. Het gaat hierbij in veel gevallen om licht kwikhoudende grond. In deze gevallen wordt nuttige toepassing alsnog aanvaardbaar geacht. Uitgaande van de criteria van de Regeling niet-reinigbaarheid grond is extractieve reiniging van kwikhoudende grond met kwikgehalten tot circa 25 mg/kg ds mogelijk. Daarnaast kan kwikhoudende grond gedestilleerd worden in een installaties voorzien van een adequate rookgasreiniging. De minimumstandaard kent ook nog enkele andere vormen van nuttige toepassing waarbij de kans op verspreiding van kwik aanvaardbaar wordt geacht.

De minimumstandaard laat ruimte voor het thermisch verwerken van met kwik verontreinigd afval, zoals schroot, voor zover de verwerking leidt tot recycling van het afval en het kwik wordt afgevangen in een installatie voorzien van een adequate rookgasreiniging.

Maximaal 10 mg kwik/kg droge stof

Bij afval met een relatief laag gehalte aan kwik (maximaal 10 mg/kg) kent de minimumstandaard een getrapte bepaling. Voor bepaalde soorten kwikhoudend afval kan het zijn dat het toepassen als

of recylen tot een bouwstof mogelijk is binnen de randvoorwaarden van het Bbk. Dit kan het geval zijn bij met kwik verontreinigde grond. Uitgaande van de criteria van de Regeling niet-reinigbaarheid grond is thermische reiniging van kwikhoudende grond met kwikgehalten tot circa 10 mg/kg ds mogelijk. Als een dergelijke toepassing mogelijk is, dan is dit ook de minimumstandaard. De minimumstandaard noemt ook nog een aantal andere gevallen waarin nuttige toepassing niet leidt tot ongewenste verspreiding van kwik.

Is nuttige toepassing binnen de voorwaarden van de minimumstandaard niet mogelijk, dan is de minimumstandaard 'verbranden als vorm van verwijdering'. Dit leidt wel tot een belasting van de rookgasreiniging van de verbrandingsinstallatie (vooral het actief kool), maar dit heeft de voorkeur boven storten van het brandbare kwikhoudende afval. Uitzondering kan worden gemaakt voor kwikhoudend afval (vaak actief kool) dat relatief zwaar is verontreinigd met niet-brandbare verontreinigingen, in het algemeen metalen. Wanneer verbranden daarvan leidt tot diffuse verspreiding van deze verontreinigingen of tot relatief zware belasting van de rookgasreiniging van de verbrandingsinstallatie, is storten toegestaan.

Onbrandbaar kwikhoudend afval mag worden gestort en moet zelfs worden gestort wanneer alternatieven leiden tot verspreiding van het kwik in het milieu.

Metallisch kwik

De [kwikverordening](#) staat permanente opslag (D12) en voorlopige opslag (D15) gedurende meer dan een jaar van metallisch kwik toe. Het betreft metallisch kwik als bedoeld in artikel 2 van de verordening en overig metallisch kwik. Deze verordening werkt rechtstreeks. Daarnaast is ook de [Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen](#) relevant. Hierin is opgenomen dat tijdelijke opslag van metallisch kwik op stortplaatsen maximaal vijf jaar mag plaatsvinden. Deze voorschriften gelden niet voor de opslag van metallisch kwik in de omgevingsvergunning van de bedrijven die kwikhoudend afval ontkwikken. In deze vergunningen blijft de opslagtermijn voor metallisch kwik overeenkomstig het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen beperkt tot maximaal 1 jaar. Aan deze vergunningen wordt de verplichting verbonden het kwik na maximaal één jaar opslag af te voeren naar een 'opslaglocatie voor metallisch kwik' als bedoeld in de [Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen](#) dan wel naar een permanente opslag conform artikel 3, eerste lid, onder a, van de [kwikverordening](#). Het is niet de bedoeling dat metallisch kwik dat tijdelijk voor maximaal één jaar opgeslagen wordt op een opslaglocatie, niet zijnde een stortplaats, afgevoerd wordt naar een andere locatie, niet zijnde een stortplaats, voor weer een maximale periode van één jaar. Verder dient in de omgevingsvergunning opgemerkt te worden dat een tijdelijke onderbreking van de opslag van maximaal een jaar niet in aanmerking wordt genomen bij de vaststelling van de periode van een jaar.

Permanente opslag van metallisch kwik is op grond van artikel 3, eerste lid, onder a, van de [kwikverordening](#) uitsluitend mogelijk in zoutmijnen die voor de verwijdering van metallisch kwik geschikt zijn gemaakt, of in diepe, ondergrondse, harde rotsformaties die hetzelfde niveau van veiligheid en insluiting bieden als die zoutmijnen. Aangezien dergelijke opslaglocaties zich niet in Nederland bevinden, betekent dit dat het metallisch kwik na een periode van maximaal vijf jaar naar het buitenland moet worden afgevoerd voor permanente opslag (artikel 32k, eerste lid, van de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen).

In een beperkt aantal gevallen is het mogelijk om kwik in te zetten, bijvoorbeeld voor onderzoek en ontwikkeling, medische of analysedoeleinden of bij het vervaardigen van bepaalde producten.

Concentratiegrenswaarden voor kwik

In de minimumstandaard en het Bbk worden verschillende concentratiegrenswaarden voor kwik gebruikt. Dit wordt hier toegelicht voor minimumstandaard c. Minimumstandaard c heeft betrekking op afvalstoffen met een kwikgehalte van maximaal 10 mg/kg droge stof. Deze afvalstoffen mogen:

- directe worden ingezet als of gerecycled tot bouwstof;
 - als sprake is van grond of baggerspecie worden toegepast of gereinigd;
- voor zover dit is toegestaan binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit.

In bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit zijn voor grond en baggerspecie maximale waarden voor het kwikgehalte opgenomen. Deze waarden gelden voor standaard bodem. De hoogte van de gemeten waarde is afhankelijk van percentages organische stof en lutum (zie bijlage G van de Regeling). Bijvoorbeeld een standaardwaarde van 4,8 mg kwik/kg droge stof in grond klasse industrie komt overeen met een gemeten concentratie van maximaal 8,6 mg kwik/kg droge stof. Ondanks het feit dat in minimumstandaard c betrekking heeft op afvalstoffen met een kwikgehalte

van maximaal 10 mg/kg droge stof, mag toepassing van kwikhoudende grond conform het Bbk alleen plaatsvinden als het kwikgehalte niet meer dan 8,6 mg kwik/kg droge stof bedraagt. De werkelijke maximale gemeten waarde voor het kwikgehalte is dus afhankelijk van percentage organische stof en lutum in de grond.

Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor [hoofdstuk B.7](#), § B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Diverse BREFs bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

De BREF Chlooralkali industrie bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Het gaat daarbij om de verwerking van kwikhoudend afval van de buitengebruikstelling of ombouw van kwikcelleninstallaties. In Nederland komt de kwikcel sinds 2006 niet meer voor. Deze bepalingen zijn dus niet relevant.

De BREF Raffinaderijen bevat een als BBT aangemerkte bepaling voor de afvalstoffen van dit sectorplan die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Het gaat daarbij om de verwerking van kwikhoudend slib. De minimumstandaard is in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusie.

Stortverbod

In het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa) is categorie 5 "kwikhoudend afval met een gehalte aan kwik van meer dan 50 mg/kg droge stof" opgenomen. Het stortverbod is voor deze categorie niet in werking getreden. Na inwerkingtreding van LAP3 zal het Bssa in lijn met het LAP worden gebracht.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

In 2013 is een mondiaal kwikverdrag door 140 landen ondertekend ([Minamata-Verdrag](#)). Het doel van dit verdrag is het beschermen van de gezondheid van de mens en het milieu tegen blootstelling aan kwik door de aanwezigheid van kwik in het milieu te beperken en door het gebruik van kwik waar mogelijk geleidelijk uit te faseren.

De EU werkt momenteel aan de ratificatie van dit verdrag. De gevolgen hiervan zijn nog niet helemaal helder. Duidelijk is wel dat het beleid er op gericht zal zijn om het gebruik van kwik zoveel mogelijk uit te bannen met als doel dat er minder kwik in het milieu terecht komt. Voor een aantal, mogelijk kwikhoudende, productgroepen zal –in aanvulling op huidige voorschriften– worden vastgelegd hoe met het aanwezige kwik moet worden omgegaan.

VII Overige informatie

Kwikhoudende producten zorgen voor een aanzienlijke druk op het milieu. Zo is 40 procent van het kwik dat in de bodem zit, afkomstig van producten die kwik bevatten. Voor oppervlaktewater is een vergelijkbaar percentage afkomstig van kwikhoudende producten en voor slib van waterzuiveringsinstallaties (valt niet onder dit sectorplan) is zelfs ruim 80 procent afkomstig van kwikhoudende producten. Een verbod op de productie en handel van kwikhoudende producten moet die cijfers drastisch doen dalen. Naast het zoveel mogelijk uitbannen van het gebruik van kwik, is terugwinning van kwik uit kwikhoudend afval een tweede uitgangspunt voor het beleid in Nederland.

Voor een aantal, mogelijk kwikhoudende, productgroepen is in regelgeving vastgelegd hoe met het aanwezige kwik moet worden omgegaan.

- Voor elektr(on)ische apparatuur bepaalt de [Richtlijn 2011/65/EG \(RoHS-richtlijn\)](#) dat bepaalde gevaarlijke stoffen - waaronder kwik - sinds 1 juli 2006 niet meer mogen worden toegepast met een enkele uitzondering daargelaten. Zie hiervoor verder sectorplan 71.
- Het [Besluit kwik en kwikhoudende producten milieubeheer](#) verbiedt, behoudens een aantal uitzonderingen, dat kwikhoudende producten na 1 januari 2003 voor handels- of productiedoeleinden voorhanden zijn of worden toegepast. Kwikhoudende producten die voor 1 januari 2003 zijn aangeschaft en in gebruik zijn genomen, mogen gebruikt blijven worden en eventueel ook weer als tweedehands product worden verhandeld. De ILT ziet er op toe dat het verbod wordt nageleefd. Het besluit heeft betrekking op kwikhoudende producten die zowel door particulieren als door professionele gebruikers worden gebruikt. Het gaat vooral om kwikhoudende meetinstrumenten zoals thermometers en manometers, lichtbronnen en elektrotechnische producten zoals schakelaars en relais, waarvoor in de meeste gevallen alternatieven beschikbaar zijn. Deze categorie producten omvat veertig procent van de toepassingen waarbij kwik wordt gebruikt. Het besluit heeft alleen betrekking op producten. Het gebruik van kwik en kwikverbindingen als zodanig, bijvoorbeeld in laboratoria of in productieprocessen, is niet verboden. Het besluit heeft ook geen betrekking op kwikhoudende farmaceutische producten en amalgaam dat in de tandheelkunde wordt gebruikt. In principe geldt het verbod voor alle kwikhoudende producten, maar producten waarvoor geen gelijkwaardige kwikvrije alternatieven beschikbaar zijn ('essentiële producten'), zijn uitgezonderd van de verbodsbepalingen. Enkele voorbeelden daarvan zijn de pycno- of porosimeters en McLeod compressie-manometers, gyrocompassen en gasontladinglampen, bijvoorbeeld hoge-drukkwiklampen en lampen voor verlichting van schermen van portable computers en AAS-metingen. De volledige lijst van uitgezonderde producten staat in artikel 2.4 van het besluit. In artikel 2.5 is een uitzondering gemaakt voor elektrotechnische componenten die dienen als reserveonderdelen voor bepaalde apparaten. Degene die deze apparatuur bezit, moet dan wel kunnen aantonen dat die apparatuur voor 1 januari 2003 voor het eerst in gebruik is genomen. Dit betekent dat in gebruik zijnde producten die voor deze datum zijn aangeschaft, door consumenten en producten gebruikt mogen blijven worden en eventueel kunnen worden gerepareerd.
- Eerder al (sinds 1 januari 2000) is een verbod in werking getreden op de import en productie van kwikhoudende producten. Vanaf 1 januari 2000 heeft de handel drie jaar de tijd gehad om bestaande handelsvoorraden (producten die zijn vervaardigd voor 2000) op te maken. Sinds 1 januari 2003 moeten voorraden van kwikhoudende producten van de schappen gehaald zijn en als gevaarlijk afval zijn verwijderd.
- Voor thermometers en barometers is, mede door de implementatie van de Richtlijn kwikhoudende meettoestellen, vanaf oktober 2009 het handelsverbod ingaan. Deze producten moeten als gevaarlijk afval worden afgevoerd. Dit handelsverbod voor kwikhoudende producten geldt niet voor tl-lampen en spaarlampen, die nog een bepaalde maximale hoeveelheid kwik mogen bevatten.
- De [Regeling beheer batterijen en accu's 2008](#) bevat voorschriften voor het kwikgehalte in accu's en batterijen.
- Kwik dat nog gebruikt wordt in laboratoria en in de tandheelkunde is vooralsnog uitgesloten van het handelsverbod van 2003.

Mondiaal kwikbeleid - Minamata Verdrag

In 2013 is het [mondiale kwikverdrag](#) door Nederland en vele andere Europese landen ondertekend, en ook door de EU. Het doel van dit verdrag is het beschermen van de gezondheid van de mens en het milieu tegen blootstelling aan kwik door de aanwezigheid van kwik in het milieu te beperken en door het gebruik van kwik waar mogelijk geleidelijk uit te faseren.

Europees kwikbeleid en -regelgeving

De basis van het Europees kwikbeleid is verwoord in de [Kwikstrategie](#), die in 2005 is gepubliceerd. Hierin zijn doelstellingen van de EU voor kwik geformuleerd en gekoppeld aan acties. De doelstellingen zijn:

- verlaging van de emissie van kwik,
- beperking van de hoeveelheid kwik die in gebruik wordt genomen door vraag en aanbod terug te dringen,
- oplossingen voor wat er op lange termijn gebeurt met overschotten van kwik en reservoirs en bescherming tegen de blootstelling aan kwik,
- verbetering van het inzicht in het kwikprobleem en de oplossingen daarvoor, en
- ondersteuning en bevordering van internationale maatregelen voor kwik.

De Kwikstrategie heeft de basis gelegd voor de in 2008 in werking getreden [Kwikverordening](#). Deze verordening verbood onder andere de uitvoer van metallisch kwik vanuit de EU en waarborgde dat dit kwik niet opnieuw op de markt zou worden gebracht en het veilig zou worden opslagen. Het fundamentele doel van de verordening was om de toevoeging van nieuwe hoeveelheden kwik aan het "mondiale depot" (dat wil zeggen de algemene mondiale achtergrondwaarde) van al uitgestoten kwik te beperken (zelfde als art. 1 van de verordening?).

Naar aanleiding van het Minamata Verdrag, waaraan hierboven al kort is gerefereerd, is de Kwikverordening uit 2008 vervangen door een nieuwe verordening – de huidige geldende Kwikverordening uit 2017. Op de volgende punten zijn bepalingen toegevoegd:

- de invoer van kwik;
- de uitvoer van bepaalde kwikhoudende producten;
- het gebruik van kwik in bepaalde productieprocessen;
- nieuwe toepassingen van kwik in producten en productieprocessen;
- het gebruik van kwik in kleinschalige ambachtelijke goudwinning (ASGM);
- het gebruik van kwik in tandheekkundig amalgaam.

Daarnaast bevat Hoofdstuk IV van de Kwikverordening nu specifieke bepalingen ten aanzien van de verwijdering van kwikafval (metallisch kwik dat afval is) en andere afvalstoffen (dus inclusief kwikverbindingen en kwikmengsels die de afvalfase hebben bereikt), , waar voorheen enkel kwikafval werd gereguleerd, en bevat het nieuwe bepalingen over de opslag, traceerbaarheid en permanente berging van kwikafval.

Grensoverschrijdend transport en de kwikverordening

Het beleid voor grensoverschrijdend transport van dit sectorplan is getoetst aan de artikelen 4, eerste lid (beperkingen op de invoer) en 11 (verwijdering van afval en kwikafval / afval van 'grote bronnen') van de Kwikverordening. Conclusie is dat mogelijk nog een aantal aanpassingen in dit sectorplan nodig zijn specifiek ten aanzien van de verwerking van kwikhoudend afval afkomstig van de winning van aardgas. Deze aanpassingen worden meegenomen in een volgende wijziging van het LAP.

Verder wijkt het LAP in paragraaf III 'overbrenging naar Nederland t.b.v. storten/permanent bergen' af van de bepaling uit artikel 4, eerste lid, van de Kwikverordening, dat invoer van metallisch kwik uit grote bronnen naar de EU vanuit landen die zelf niet beschikken over zogenaamde conversiecapaciteit in principe toelaat wanneer het metallisch kwik zou worden verwijderd. In tegenstelling tot de verordening staat Nederland een dergelijke invoer niet toe, omdat Nederland ten aanzien van storten (waaronder inbegrepen permanent bergen) zelfvoorzienend is. Bovendien beschikt Nederland zelf niet over de mogelijkheid om metallisch kwik permanent te bergen en voert Nederland haar metallisch kwik (kwikafval) uit naar Duitse zoutmijnen om het daar, gestabiliseerd, permanent te bergen conform de bepalingen van de Kwikverordening.